

Aan
staatssecretaris Verkeer en Waterstaat
staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksaangelegenheden

Contactpersoon	Doorkiesnummer
Ir.W.de Vries	015-2518442
Datum	Bijlage(n)
8 oktober 2002	-
Ons kenmerk	Uw kenmerk
TAW 02-74	-
Onderwerp	
Advies Commissie Noodoverloopgebieden	

Geachte mevrouw Schultz, geachte mijnheer Hessing,

In brief DGW/VW 2002/1331 d.d. 18 juli 2002 van uw ambtsvoorgangers, is de Technische adviescommissie voor de waterkeringen (TAW) gevraagd om een advies uit te brengen inzake het principe van een gecontroleerde overstroming en de aanwijzing van noodoverloopgebieden. Zoals is aangegeven zal dit TAW-advies betrokken worden bij het formuleren van het Kabinetsstandpunt inzake het (vervolg op het) advies van de Commissie Noodoverloopgebieden (Commissie Luteijn).

De TAW stelt het op prijs om advies uit te kunnen brengen en heeft met instemming kennis genomen van het gestelde in bovengenoemde brief dat het principe van een gecontroleerde overstroming beschouwd moet worden als aanvulling op de structurele maatregelen en als onderdeel van een bredere rampenbestrijdingsstrategie. Zoals aangegeven: een gecontroleerde overstroming is geen alternatief voor de structurele maatregelen die nodig zijn om het in de Wet op de waterkering aangegeven veiligheidsniveau te realiseren.

Met betrekking tot het advies van de Commissie Noodoverloopgebieden deelt de TAW de mening van de commissie dat een gecontroleerde overstroming in het rivierengebied op zich zelf te verkiezen is boven een ongecontroleerde overstroming. Bij een gecontroleerde overstroming is in principe de kans op slachtoffers kleiner en zal ook de nationale schade en maatschappelijke ontwrichting beperkt kunnen worden.

De TAW benadrukt hierbij dat dit echter niet betekent dat ongecontroleerde overstromingen in het rivierengebied in het geheel niet meer voor zullen komen. Slechts een deel van de overstromingen zal vermeden kunnen worden door een preventieve gecontroleerde overstroming.

secretariaat: Johan de Wittlaan 3, Den Haag
postadres: Postbus 20906, 2500 EX Den Haag

Telefoon 070 3518097
Telefax 070 3518036
E-mail n.m.labrijn@dgw.minvenw.nl

Daarnaast is het naar het oordeel van de TAW essentieel dat nader onderzoek wordt uitgevoerd alvorens er daadwerkelijk tot een besluit tot aanwijzing en inrichting van noodoverloopgebieden gekomen wordt. Dit onderzoek moet met name gericht zijn op de volgende vragen:

1. Waar en wanneer helpt een gecontroleerde overstroming?
2. Wordt het doel van een gecontroleerde overstroming wel bereikt?
3. Wat is er nodig voor een besluit tot een gecontroleerde overstroming?

De TAW wil deze vragen graag nader toelichten.

- Waar en wanneer helpt een gecontroleerde overstroming?

De locatiekeuze voor overloopgebieden bepaalt het gebied dat baat heeft bij de gecontroleerde overstroming. Voor een inzicht in het nut van een gecontroleerde overstroming is daarom inzicht in de 'invloedssfeer' van de door de Commissie genoemde locaties onontbeerlijk.

Een gecontroleerde overstroming komt, naar het oordeel van de Commissie noodoverloopgebieden, alleen in beeld als er sprake is van waterstanden die hoger zijn dan de ontwerpwaterstanden en er ergens een dijk dreigt te overstromen. De Commissie gaat er daarbij van uit dat er geen andere oorzaken voor een dijkdoorbraak zullen zijn.

De werkelijkheid is echter anders en de vraag is of al niet bij lagere waterstanden er ergens een waterkering bezwijkt door bijvoorbeeld lokale problemen met de stabiliteit. Als er sprake is van dergelijke zwakke schakels, dan zullen deze eerst aangepakt moeten worden voordat de inzet van een noodoverloopgebied rendement op kan leveren. Het onderzoek Veiligheid Nederland in kaart (VНК) zal in dit kader nuttige informatie op kunnen leveren.

- Wordt het doel van een gecontroleerde overstroming wel bereikt?

Het doel van een gecontroleerde overstroming wordt omschreven als een reductie van het aantal slachtoffers, schade en maatschappelijke ontwrichting in een situatie waarin sprake is van een onvermijdelijke overstroming.

De TAW is van mening dat het in dreigende rampsituaties verstandig is om altijd tot een tijdige evacuatie van het rivierengebied (niet alleen de noodoverloopgebieden) over te gaan, waardoor het aantal slachtoffers al aanzienlijk beperkt wordt, los van het al dan niet inzetten van noodoverloopgebieden. Na evacuatie zal het nut van een gecontroleerde overstroming dan ook vooral gelegen zijn in het beperken van schade en ontwrichting.

De TAW constateert dat de door de Commissie noodoverloopgebieden aangegeven vereiste investeringen ad € 1,25 miljard, niet opwegen tegen de (contant gemaakte) schadereductie. Dit betekent dat de niet direct in geld uit te drukken baten van een gecontroleerde overstroming veel nadrukkelijker in beeld moeten worden gebracht, dan

wel dat gezocht moet worden naar mogelijkheden om de investeringskosten aanzienlijk te verminderen.

Zijdelings merkt de TAW hierbij op dat de door de Commissie noodoverloopgebieden aangegeven benodigde opslagcapaciteit mogelijk een onderschatting is van de werkelijke benodigde capaciteit.

- Wat is er (technisch) nodig voor het feitelijke besluit tot een gecontroleerde overstroming?

Van een gecontroleerde overstroming in een noodoverloopgebied is sprake op het moment dat een overstroming elders onvermijdelijk zal gaan worden.

Een eerste vraag die hierbij rijst is hoe deze onvermijdelijkheid geconstateerd gaat worden. Een tweede vraag is hoe zeker het op dat moment en onder de dan gegeven omstandigheden is dat de gecontroleerde overstroming in het noodoverloopgebied (met als gevolg een benedenstroomse waterstandsdeling) ook werkelijk de ongecontroleerde overstroming zal voorkomen.

Nadere vragen die hierbij aan de orde komen zijn: van welk bezwijkmechanisme is sprake (bij niet elk mechanisme helpt een waterstandsdeling), zal de waterstandsdeling voldoende zijn en komt de daling op tijd. Ook komt de vraag op in hoeverre een mogelijk niet perfect getimede besluitvorming de effectiviteit van de gecontroleerde overstroming vermindert.

Een deel van deze vragen kan mogelijk nu al beantwoord worden. Bij een dreigende dijkdoorbraak dicht bij het (bovenstrooms gelegen) noodoverloopgebied, is het effect van een gecontroleerde overstroming zeker. Voor een dreigende dijkdoorbraak op grote afstand van het noodoverloopgebied zal de gecontroleerde overstroming geen nut hebben, omdat de waterstandsdeling te gering is of te laat komt.

In het tussengelegen gebied is de effectiviteit van een gecontroleerde overstroming sterk afhankelijk van de omstandigheden. De vraag is hoe hiermee in de procedure om tot een besluit tot de daadwerkelijke inzet van noodoverloopgebieden te komen, omgegaan moet worden.

De TAW acht dit een lastige problematiek, die echter opgelost moet worden, wil er sprake kunnen zijn van het effectief inzetten van noodoverloopgebieden.

Resumerend wil de TAW benadrukken dat het voor de verdere besluitvorming essentieel is om meer inzicht te verkrijgen in een aantal zaken die door de Commissie noodoverloopgebieden onderbelicht zijn gelaten.

Het is de TAW daarbij bekend dat aan het finale besluit om tot de (mogelijke) inzet van noodoverloopgebieden te komen, een traject vooraf zal gaan waarin onder meer een 'noodoverloopwet' en een R.O.-besluit vorm zullen moeten krijgen. Met dit traject zullen naar verwachting enige jaren gemoeid zijn.

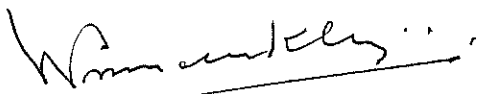
De TAW adviseert daarom om de beantwoording van vragen als bovengenoemd in dat traject een plaats te geven. Op die manier kan er voor worden gezorgd dat de finale besluitvorming op een evenwichtige en goed gefundeerde basis plaats vindt.

De TAW adviseert verder om de procedure om te komen tot aanwijzing en inzet van noodoverloopgebieden, in samenhang te beschouwen met de procedure om te komen tot een PKB/MER inzake Ruimte voor de rivier.

Deze samenhang is vooral in communicatief opzicht van belang, maar op een aantal punten (o.a. retentie) zal ook sprake zijn van een inhoudelijke en fysieke samenhang.

Tot slot is de TAW graag bereid haar expertise ook in het vervolgtraject ter beschikking te stellen.

Met vriendelijke groet,

ir. W. van der Kleij
voorzitter